

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

PROGRAM NAUCZANIA KURSU UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWYCH

SPO.01.3. Planowanie, organizowanie i wykonywanie czynności opiekuńczo-wspierających osobie niepełnosprawnej

w zakresie kwalifikacji

SPO.01. Udzielanie pomocy i organizacja wsparcia osobie niepełnosprawnej

wyodrębnionej w zawodzie

asystent osoby niepełnosprawnej 341201

Branża: pomocy społecznej (SPO)

Warszawa 2021

Autorzy:

Mgr Anna Chmiel

Mgr Żaneta Jankowska-Pasternak

Mgr Sylwia Laskowska

Mgr Magdalena Gałąj (JOZ)

Mgr Izabela Łuchniak (ewaluacja)

Recenzenci

Recenzent 1-nauczyciel konsultant w zakresie kształcenia zawodowego Mgr Elżbieta Małek

Recenzent 2-przedstawiciel pracodawców właściwy dla danego zawodu Mgr Beata Wojciechowska

Ekspert: dr Narcyza Baczewska

Program opracowany we współpracy podmiotów z otoczenia społeczno-gospodarczego wskazanego we wniosku o powierzenie grantu na opracowanie modelowego kwalifikacyjnego kursu zawodowego (KKZ): Stowarzyszenie Rodzin Działających na Rzecz Zdrowia Psychicznego „Dla Rodziny” w Łodzi.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

Oś priorytetowa II

Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Działanie 2.14. Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie

Konkurs nr POWR.02.14.00-IP.02-00-003/19

Opracowanie modelowych programów kwalifikacyjnych kursów zawodowych (kkz)

Spis treści

1. Wprowadzenie	6
1.1. Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych SPO.01.3. Planowanie, organizowanie i wykonywanie czynności opiekuńczo-wspierających osobie niepełnosprawnej z kwalifikacji SPO.01. Udzielanie pomocy i organizacja wsparcia osobie niepełnosprawnej w zawodzie asystent osoby niepełnosprawnej (symbol cyfrowy zawodu 341201).	6
1.2. Struktura programu	6
1.3 Charakterystyka programu	6
1.4 Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych	8
1.5 Wymagania wstępne dla uczestników i słuchaczy	9
1.6 Odniesienie do rynku pracy	9
2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych	11
2.1. Pogrupowane efekty kształcenia – tabela 8. i 9. stanowią załącznik do programu	11
2.2. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji – tabela 10. stanowi załącznik do programu.	11
2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych	11
3. Cele kształcenia KUZ	11
4. Programy poszczególnych zajęć	12
4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością – 16 h	12
4.1.1. Cele ogólne przedmiotu:	12
4.1.2. Cele operacyjne przedmiotu	12
4.5.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	12
4.1.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia	14
4.1.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	15
4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Podstawy anatomii i patologii człowieka - 28 h	15
4.2.1. Cele ogólne przedmiotu:	15
4.2.2. Cele operacyjne przedmiotu	15
4.2.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	16
4.2.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia	16
4.2.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika KUZ	17
4.3. Program nauczania dla przedmiotu: Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością – 44 h	18
4.3.1. Cele ogólne przedmiotu:	18
4.3.2. Cele operacyjne przedmiotu:	18
4.7.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	18
4.3.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia	20

4.3.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika	21
4.4. Program nauczania dla przedmiotu: Metodyka działań opiekuńczo – wspierających – 40 h	21
4.4.1. Cele ogólne przedmiotu:	21
4.4.2. Cele operacyjne przedmiotu	22
4.4.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia	22
4.4.4. Procedury osiągania celów kształcenia	23
4.4.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika KUZ	25
5. Ewaluacja programu KUZ	25
6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	32
6.1. Wykaz literatury	32
6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych	33
7. Sposób i forma zaliczenia kursu	34
8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć	34
Załączniki	38

1. Wprowadzenie

1.1. Charakterystyka kursu umiejętności zawodowych SPO.01.3. Planowanie, organizowanie i wykonywanie czynności opiekuńczo-wspierających osobie niepełnosprawnej z kwalifikacji SPO.01. Udzielanie pomocy i organizacja wsparcia osobie niepełnosprawnej w zawodzie asystent osoby niepełnosprawnej (symbol cyfrowy zawodu 341201).

Kurs umiejętności zawodowych jest jedną z form kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. Szczegółowe warunki organizacji kwalifikacyjnych kursów zawodowych i akredytacji ośrodków określa ustawa Prawo oświatowe¹ oraz rozporządzenie w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych².

Program nauczania realizowany na kursie umiejętności zawodowych w zakresie **SPO.01.3. Planowanie, organizowanie i wykonywanie czynności opiekuńczo-wspierających osobie niepełnosprawnej** z kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie szkolnictwa branżowego, zawiera ogólne cele i zadania kształcenia zawodowego, cele kształcenia, efekty kształcenia i kryteria weryfikacji tych efektów, warunki realizacji kształcenia w zawodzie, w którym została wyodrębniona dana kwalifikacja, minimalną liczbę godzin kształcenia w zawodzie w ramach danej kwalifikacji.

Program jest zgodny z zapisami podstawy programowej dla zawodu Asystent osoby niepełnosprawnej z 2019 r.³

1.2. Struktura programu

Program ma strukturę przedmiotową.

1.3 Charakterystyka programu

Niniejszy program opracowany jest dla organizacji kursu w formie dziennej z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość.

W programie podzielono efekty kształcenia na kluczowe dla zawodu, ważne i pomocnicze. Każdemu efektowi przypisano liczbę godzin przeznaczoną na kształcenie (tabela 1). Kryteria weryfikacji podzielono na podstawowe i ponadpodstawowe. Każdy efekt kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji został przypisany do przedmiotu.

W każdym przedmiocie wskazano liczbę godzin przeznaczoną na kształcenie teoretyczne i zajęcia praktyczne.

Plan nauczania przedstawiono w tabeli 4.

Dla jednostki efektów kształcenia SPO.01.3. minimalna liczba godzin na kursie umiejętności zawodowych jest równa 128.

Programy poszczególnych przedmiotów składają się z następujących elementów:

¹ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe ((Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, 1078, 1287, 1680, 1681, 1818, 2197 i 2248);

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 652);

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U z 2019 r. poz. 991);

- cele ogólne przedmiotu, cele szczegółowe przedmiotu,
- działy programowe podzielone na tematy jednostek metodycznych wraz z przypisanymi im wymaganiami programowymi na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym,
- propozycje metod nauczania,
- obudowa dydaktyczna,
- warunki realizacji,
- proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika,
- opis ewaluacji kursu,
- wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych,
- wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych,
- sposób i forma zaliczenia kursu.

Poszczególne KUZ-y mogą być organizowane niezależnie od siebie, jednak ze względu na treści poszczególnych przedmiotów, zaleca się następującą kolejność realizacji:

- SPO.01.2. Podstawy pomocy społecznej
KUZ SPO.01.2. stanowi podstawę dla pozostałych KUZ-ów. w zakresie przedmiotów: Wprowadzenie do pracy z osobą z niepełnosprawnością, podstawy prawa z elementami polityki społecznej oraz język migowy z elementami komunikacji interpersonalnej
- SPO.1.3. Planowanie, organizowanie i wykonywanie czynności opiekuńczo wspierających osobie niepełnosprawnej
KUZ SPO.01.3 stanowi podstawę dla KUZ SPO.0.1.4. w zakresie przedmiotów: Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością, Podstawy anatomii i patologii człowieka, uwarunkowań bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością oraz metodyki działań opiekuńczo-wspierających
- SPO.01.4. Wspieranie osoby niepełnosprawnej w czynnościach życia codziennego
KUZ SPO.1.4. stanowi praktyczną kontynuację dla SPO.01.3 oraz podstawę dla SPO.01.5. Aktywizowanie osoby niepełnosprawnej do samodzielności życiowej
- SPO.01.5. Aktywizowanie osoby niepełnosprawnej do samodzielności życiowej
KUZ SPO.01.5 stanowi kontynuację SPO.01.3 oraz SPO.01.4 w zakresie przedmiotów: Współpraca ze środowiskiem na rzecz usamodzielnienia osoby

Wskazane jest, aby w procesie dydaktycznym uczestniczyli nauczyciele i specjaliści reprezentujący różne dziedziny nauki tj. socjolog, pedagog społeczny, pedagog specjalny, psycholog, socjoterapeuta, prawnik, lekarz, pielęgniarka, specjalista ds. BHP, terapeuta zajęciowy.

Tematy o charakterze czysto praktycznym, związane z pielęgnacją, higieną, profilaktyką odleżynową, profilaktyką zdrowotną, pierwszą pomocą, zalecane jest, aby prowadzili specjaliści z zakresu opieki medycznej, rehabilitant, dietetyk, ratownik medyczny, lekarz, pielęgniarka.

Tematy, które mogą być realizowane z użyciem metod i technik kształcenia na odległość oznaczono w programie ikoną

Nie dotyczy to zajęć praktycznych i laboratoryjnych.

W podstawie programowej kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego zapisano, że „nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów”. W programie wskazano jednak, w ramach których przedmiotów nauczyciele powinni szczególną uwagę poświęcić na rozwijanie kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów. Dotyczy to przede wszystkim zajęć o charakterze warsztatowym, przygotowywania projektów czy studiów przypadku. Przyczynami takiego podejścia było:

- podkreślenie kompetencji szczególnie ważnych dla zawodu
- wsparcie nauczycieli w planowaniu procesu kształcenia zawodowego w taki sposób, by pozwalał na rozwijanie kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów
- rekomendacje z badań nad lukami kompetencyjnymi kandydatów na pracowników oraz oczekiwań pracodawców wskazujące od wielu lat, że najbardziej pracownikom brakuje kompetencji miękkich (wśród nich te, które zapisane są w efektach kształcenia „Kompetencje personalne i społeczne” oraz „Organizacja pracy małych zespołów”)

1.4 Cele kierunkowe programu kursu umiejętności zawodowych⁴

Celem kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego, także na kursie umiejętności zawodowych, jest przygotowanie uczących się do wykonywania pracy zawodowej i aktywnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy.

Zadania organizatora kursu umiejętności zawodowych są uwarunkowane zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczo-społecznym, na które wpływają w szczególności: nowe techniki i technologie, idea gospodarki opartej na wiedzy, globalizacja procesów gospodarczych i społecznych, rosnący udział handlu międzynarodowego, mobilność geograficzna i zawodowa, a także wzrost oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników.

Organizator kursu umiejętności zawodowych powinien realizować kształcenie zawodowe w oparciu o współpracę z pracodawcami, a praktyczna nauka zawodu powinna odbywać się w jak największym wymiarze w rzeczywistych warunkach pracy u pracodawców, w centrach kształcenia zawodowego, pracowniach szkolnych i placówkach kształcenia ustawicznego.

W procesie kształcenia zawodowego ważne jest integrowanie i korelowanie kształcenia ogólnego i zawodowego, w tym doskonalenie kompetencji kluczowych nabytych w procesie kształcenia ogólnego, z uwzględnieniem niższych etapów edukacyjnych.

---

⁴ Z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego

W procesie kształcenia zawodowego są podejmowane działania wspomagające rozwój każdego uczącego się, stosownie do jego potrzeb i możliwości, ze szczególnym uwzględnieniem indywidualnych ścieżek edukacji i kariery, możliwości podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki.

1.5 Wymagania wstępne dla uczestników i słuchaczy

Słuchaczami kursu mogą zostać osoby dorosłe (które ukończyły 18 lat):

- absolwenci wszystkich typów szkół – szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół ponadpodstawowych, szkół policealnych – zainteresowani zdobywaniem kwalifikacji zawodowych,
- studenci i absolwenci studiów wyższych, którzy chcą poszerzyć/zmienić posiadane kwalifikacje zawodowe,
- osoby dorosłe, pracujące w danym zawodzie, chcące nabyć lub zaktualizować wiedzę i umiejętności zawodowe wymagane przez pracodawcę,
- aktualni słuchacze liceów ogólnokształcących dla dorosłych, którzy znajdą czas na równoległe zdobywanie kwalifikacji zawodowych.

Kandydat na słuchacza KUZ musi przedstawić zaświadczenie lekarskie zawierające orzeczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu.

Nie ma formalnych uwarunkowań do wykonywania zawodu asystent osoby niepełnosprawnej. Jednak analiza efektów kształcenia zapisanych w PPKZ, ofert pracy oraz doświadczenia pracowników domów pomocy społecznej oraz pracowników pomocy środowiskowej pokazują, że w toku nauczania należy zwrócić uwagę na poziom kompetencji społecznych, w tym kulturę osobistą, dojrzałość i odpowiedzialne podejście do wykonywanych zadań oraz predyspozycje psychiczne słuchacza i sprawność fizyczną.

Mimo, iż w programie nauczania nie występują efekty związane z poznaniem zasad pierwszej pomocy przedmedycznej, każdy uczestnik powinien przejść podstawowy kurs z tego zakresu.

1.6 Odniesienie do rynku pracy

Asystent osoby niepełnosprawnej to obecnie jeden z bardziej poszukiwanych zawodów. Jedną z najważniejszych tego przyczyn jest gwałtownie postępujące starzenie się społeczeństwa-oraz wzrost liczby osób niepełnosprawnych, wymagających wsparcia i opieki innych. Czynności opiekuńczo – wspierające wymagają często całodobowej dyspozycyjności, co nie jest możliwe do wykonania dla osób pracujących zawodowo, dlatego szukają pomocy osób wykonujących taki zawód jak np.: Asystent osoby niepełnosprawnej

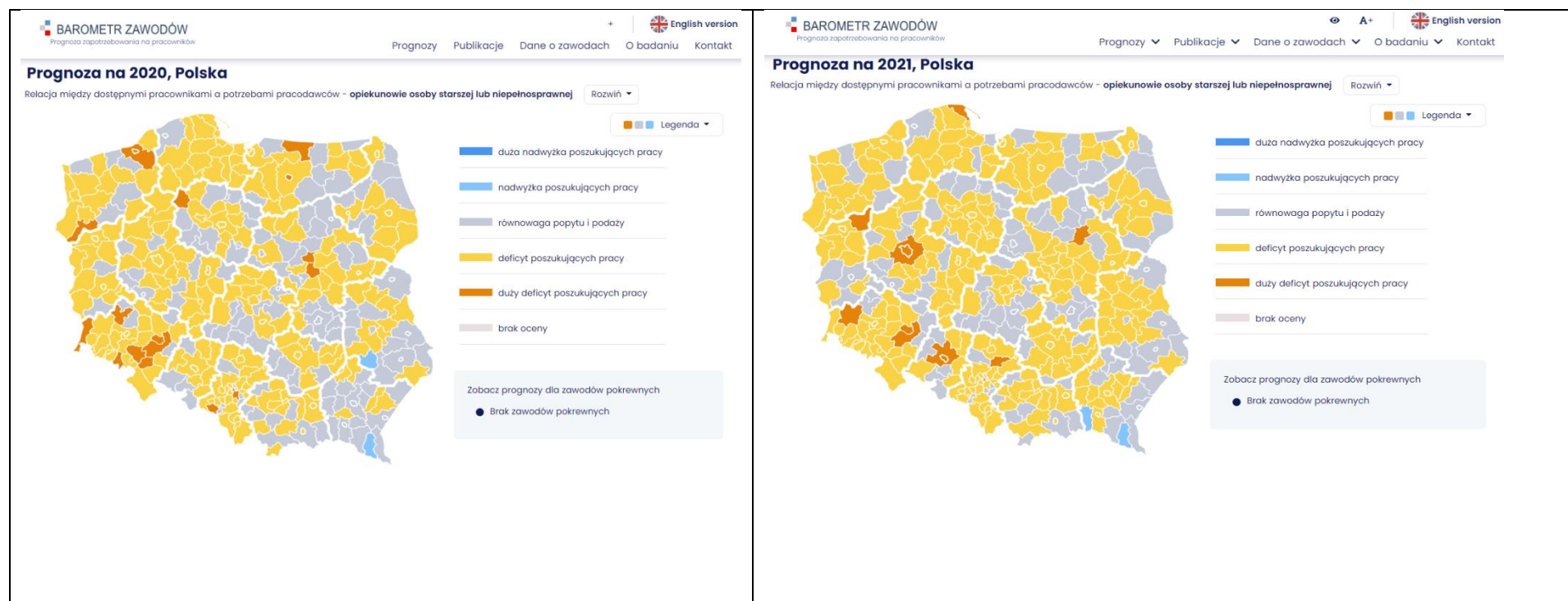
Asystentem osoby niepełnosprawnej mogą być zarówno kobiety, jak i mężczyźni.

Asystenci osoby niepełnosprawnej mają sporo możliwości pracy, zarówno w kraju, jak i za granicą. Mogą pracować w domach pomocy społecznej, ośrodkach spokojnej starości, ośrodkach rehabilitacyjnych, organizacjach i fundacjach pomocy osobom niepełnosprawnym, a także w jednostkach samorządowych. Coraz częściej pojawiają się ogłoszenia osób prywatnych, które potrzebują pomocy ze względu na swoją chorobę czy wiek.

Informacje o zapotrzebowaniu na asystentów osoby niepełnosprawnej można znaleźć m.in. na [stronie internetowej Barometru zawodów](#). Zakwalifikowano tam zawód asystent osoby niepełnosprawnej do grupy zawodów opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej.

Jak widać na poniższych mapkach w większości powiatów jest bardzo duże lub duże zapotrzebowanie na przedstawicieli tej grupy zawodów. Tylko w nielicznych powiatach jest nadwyżka poszukujących pracy.

Rysunek 1

Z „Prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego” ze stycznia 2021 wynika, że zapotrzebowanie na asystentów osoby niepełnosprawnej jest umiarkowane we wszystkich województwach.

2. Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

2.1. Pogrupowane efekty kształcenia – tabela 8. i 9. stanowią załącznik do programu

2.2. Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne z uwzględnieniem efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji – tabela 10. stanowi załącznik do programu.

2.3. Plan kursu umiejętności zawodowych

Poniższa tabela dotyczy dziennej formy kształcenia.

Tabela 1 Plan zajęć kursu umiejętności zawodowych

Nazwa zajęć	Liczba godzin zajęć	Uwagi o realizacji
Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością	16	Kształcenie praktyczne
Podstawy anatomii i patologii człowieka	28	Kształcenie teoretyczne
Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością	44	Kształcenie teoretyczne
Metodyka działań opiekuńczo-wspierających	40	Kształcenie teoretyczne
Łączna liczba godzin zajęć	128	

3. Cele kształcenia KUZ

Absolwent kursu umiejętności zawodowych dla SPO.01.3. Planowanie, organizowanie i wykonywanie czynności opiekuńczo-wspierających osobie niepełnosprawnej powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

- świadczenie opieki i wsparcia w zakresie samodzielnego funkcjonowania osoby niepełnosprawnej;
- planowanie, wraz z osobą niepełnosprawną lub jej rodziną, kompleksowego wsparcia;
- wsparcie osoby niepełnosprawnej w utrzymaniu lub podejmowaniu aktywności społecznej i zawodowej;
- ustalenie i klasyfikowanie problemów opiekuńczych i potrzeb osoby niepełnosprawnej;
- rozpoznanie zasobów i możliwości środowiska lokalnego, rodzinnego i instytucjonalnego w stworzeniu sieci wsparcia osoby niepełnosprawnej;
- dobieranie odpowiednich metod i technik, zapewniających kompleksową opiekę osobie niepełnosprawnej;
- mobilizowanie i podtrzymywanie aktywizacji osoby niepełnosprawnej.

- stosowanie zasad etyki i empatii stosunku do osoby niepełnosprawnej.

4. Programy poszczególnych zajęć

4.1. Program nauczania dla przedmiotu: Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością – 16 h

4.1.1. Cele ogólne przedmiotu:

- Nabycie umiejętności rozpoznawania, analizy i dokumentowania sytuacji życiowej osoby niepełnosprawnej
- Nabycie umiejętności prowadzenia dokumentacji osoby niepełnosprawnej

4.1.2. Cele operacyjne przedmiotu

Słuchacz potrafi:

- analizować rodzaje dokumentacji zdrowotnej i społecznej osoby niepełnosprawnej
- rozróżnić sposoby gromadzenia informacji w celu rozpoznania warunków życia osoby niepełnosprawnej
- przestrzegać zasad przetwarzania danych osobowych zawartych w dokumentacji osoby niepełnosprawnej

przestrzegać zasad współpracy z osobą niepełnosprawną z zachowaniem kultury i etyki zawodowej

Cele zajęć/przedmiotów/jednostek odnoszą się do wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych i społecznych

4.5.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Efekt ważny- ew

Efekt konieczny- ek

Efekt pomocniczy- ep

Tabela 2 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godz.	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Dział I Analiza warunków życia i sytuacji zdrowotnej z poszanowaniem zasad kultury osobistej i etyki zawodowej SUMA: 8	Temat 1: Dokumentacja dotycząca sytuacji życiowej osoby niepełnosprawnej	4	SPO.01.3.1) posługuje się dokumentacją dotyczącą sytuacji zdrowotnej i społecznej osoby niepełnosprawnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje dokumentacji dotyczące sytuacji zdrowotnej osoby niepełnosprawnej, w tym orzeczenie o niepełnosprawności, plan opieki i wsparcia, karta informacyjna przestrzega zasad przetwarzania danych osobowych zawartych w dokumentacji osoby niepełnosprawnej zgodnie z przepisami prawa
	Temat 2: Praktyczne działania związane z pomocą osobie niepełnosprawnej w realizacji formalnych aspektów ubiegania się o pomoc instytucjonalną	4	SPO.01.3.1) posługuje się dokumentacją dotyczącą sytuacji zdrowotnej i społecznej osoby niepełnosprawnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> pomaga osobie niepełnosprawnej w wypełnianiu dokumentacji np.: wniosku o dofinansowanie sprzętu pomocniczego, ortopedycznego oraz likwidacji barier architektonicznych
Dział II Dokumentowanie warunków życia i sytuacji zdrowotnej z poszanowaniem zasad kultury osobistej i etyki zawodowej SUMA: 8	Temat 1: Dokumentowanie sytuacji życiowej i osobistej osoby niepełnosprawnej	4	SPO.01.3.2) rozpoznaje warunki życia osoby niepełnosprawnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> opisuje czynniki wpływające na warunki życia osoby niepełnosprawnej rozdziela sposoby gromadzenia informacji w celu rozpoznania warunków życia osoby niepełnosprawnej
	Temat 2: Zasady etyki i kultury w codziennych kontaktach z osobą niepełnosprawną	4	SPO.01.7.1) przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> omawia zasady współpracy z osobą niepełnosprawną z zachowaniem kultury i etyki zawodowej wymienia uniwersalne zasady etyki i kultury w kontaktach międzyludzkich charakteryzuje zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych

4.1.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania,

Wykład z wykorzystaniem środków wizualnych, np.: prezentacji multimedialnej, ćwiczenia: metod problemowa, dyskusje: dydaktyczna, okrągłego stołu, gry dydaktyczne (symulujące, planowe), metoda przypadków

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem w/w zróżnicowanych form.

Warunki, środki, metody i formy kształcenia powinny być dostosowane do potrzeb i możliwości uczestników kursu.

Zajęcia powinny być realizowane jako zajęcia praktyczne z podziałem na grupy.

Obudowa dydaktyczna,

Zajęcia powinny być realizowane częściowo w sali ogólnodydaktycznej wyposażonej w stanowisko komputerowe z dostępem do INTERNETU oraz ekran projekcyjny, projektor multimedialny, tablicę, literaturę zawodową częściowo w pracowni umożliwiającej swobodne ustawienie krzeseł (do pracy ćwiczeniowej).

Warunki realizacji

Literatura:

1. Kliszcz J., „Psychologia potrzeb osób starszych: potrzeby psychospołeczne po 65 roku życia” Wydawnictwo Difin Warszawa 2019
2. Krajewska A., „Kompetencje personalne i społeczne” Wydawnictwo Ekonomik- Jacek Musiałkiewicz Warszawa 2018
3. Talarska D., Wiczorkowska-Tobis K., Szwajkiewicz E., „Opieka nad osobami przewlekle chorymi, w wieku podeszłym i niesamodzielnymi” Wydawnictwo Lekarskie PZWL warszawa 2010
4. Jakimowicz-Klein B. „Opieka nad seniorem” Wydawnictwo Świat Książki Warszawa 2014
5. Ochonczenko H., Nowicka A., (red. naukowa), „Potrzeby osób niepełnosprawnych w warunkach globalnych przemian społeczno-gospodarczych”, Tom I, Oficyna Wydawnicza „Impuls” Kraków 2016
6. Ochonczenko H., Paszkowicz M., A., (red. naukowa), „Potrzeby osób niepełnosprawnych w warunkach globalnych przemian społeczno-gospodarczych”, Tom II, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2016
7. Kulik T. B., Latałski M. „Zdrowie publiczne: podręcznik dla studentów i absolwentów Wydziałów Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu Akademii Medycznych „ Wydawnictwo Czelej, Lublin 2002

Strony internetowe:

- publikacja "Funkcjonowanie w społeczeństwie osób z niepełnosprawnościami - normalność w "nienormalności"

Podręczniki i akty prawne wymagają aktualizacji przez nauczyciela

4.1.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika KUZ wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie materiału z przeprowadzonych wykładów oraz ćwiczeń. Proponowane metody:

Odpowiedź ustna, opracowanie prezentacji, referatu, aktywność w zajęciach warsztatowych. W przypadku oceny prezentacji należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w przygotowanie, podział obowiązków, zakres prac. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną, poprawność, formy przedstawienia.

Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu

4.2. Program nauczania dla przedmiotu: Podstawy anatomii i patologii człowieka - 28 h

4.2.1. Cele ogólne przedmiotu:

- Zapoznanie z układami i narządami człowieka.
- Poznanie funkcji fizjologicznych układów organizmu człowieka.
- Charakteryzowanie objawów patologicznych
- Rozróżnianie rodzajów niepełnosprawności

4.2.2. Cele operacyjne przedmiotu

Słuchacz potrafi:

- wyjaśnić podstawowe procesy życiowe organizmu człowieka,
- opisać budowę i funkcje poszczególnych narządów i układów ciała człowieka
- scharakteryzować podstawowe objawy patologiczne
- opisać stopnie niepełnosprawności
- opisać rodzaje niepełnosprawności

Cele zajęć/przedmiotów/jednostek odnoszą się do wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych i społecznych.

4.2.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 3 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Dział I Anatomia i fizjologia człowieka SUMA: 10	Temat 1: Podstawy anatomii i fizjologii człowieka 	10	SPO.01.3.3) charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii człowieka – określa funkcje organizmu człowieka – opisuje procesy życiowe organizmu człowieka – omawia budowę i funkcję tkanek, narządów i układów organizmu człowieka
Dział II Wybrane zagadnienia patologii poszczególnych układów i narządów u osoby niepełnosprawnej SUMA: 18	Temat 1: Podstawowe zagadnienia z zakresu patologii	8	SPO.01.3.4) charakteryzuje objawy patologiczne ze strony poszczególnych układów i narządów u osoby niepełnosprawnej (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – prowadzi obserwację zachowań i parametrów życiowych u osoby niepełnosprawnej – rozróżnia objawy patologiczne ze strony poszczególnych układów i narządów – wskazuje przyczyny występowania poszczególnych zaburzeń chorobowych
	Temat 2: Podstawowe zagadnienia z zakresu niepełnosprawności	10	SPO.01.3.5) określa rodzaje i stopnie niepełnosprawności (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia rodzaje niepełnosprawności – opisuje stopnie niepełnosprawności – rozróżnia stopień niepełnosprawności na podstawie opisanego przypadku pacjenta

4.2.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania

Wykład z wykorzystaniem środków wizualnych takich jak: prezentacja multimedialna, pokaz z objaśnieniem, pogadanka, dyskusja, ćwiczenia: metoda sytuacyjna, problemowa, gry dydaktyczne (symulujące, planowe), metoda przypadków.

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem w/w zróżnicowanych form.

Warunki, środki, metody i formy kształcenia powinny być dostosowane do potrzeb i możliwości uczestników kursu.

Zajęcia powinny być realizowane jako zajęcia teoretyczne (28 godzin) w formie wykładów i ćwiczeń z podziałem na grupy (proponowane proporcje: wykłady- 12 godzin, ćwiczenia 16 godzin).

Możliwość prowadzenia zajęć za pomocą technik kształcenia na odległość w odniesieniu do treści zawartych w dziale I.

Obudowa dydaktyczna

Proponowana literatura:

1. Schiefele J., Staudt I., Dach M., "Pielęgniarstwo geriatryczne" Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, Wrocław 2005
2. Atlas Anatomiczny, Wydawnictwo Buchmann, 2007.
3. Ciszek B., Aleksandrowicz R. (red.), „Mały atlas anatomiczny”, red., Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2015.
4. Gołąb B., K. „Podstawy anatomii człowieka”. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2012
5. Orzechowska Agata, Gałęcki Piotr „Zaburzenia psychosomatyczne w ujęciu terapeutycznym”, Wydawnictwo Continuo, Wrocław 2014

Strony internetowe:

- [rozpoznawanie objawów niepełnosprawności podopiecznego](#)

Podręczniki wymagają aktualizacji przez nauczyciela

Warunki realizacji:

Zajęcia powinny być realizowane częściowo w sali ogólnodydaktycznej wyposażonej w stanowisko komputerowe z dostępem do INTERNETU oraz ekran projekcyjny, projektor multimedialny, tablicę, literaturę zawodową częściowo w pracowni umożliwiającej swobodne ustawienie krzeseł (w przypadku ćwiczeń lub pracy w grupach)

Dopuszcza się realizację materiału (lub jego części) na bazie e-zasobów dostępnych dla słuchacza online, na platformie edukacyjnej.

Treści te zostały oznaczone symbolem:

4.2.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika KUZ

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika KUZ wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie materiału z przeprowadzonych wykładów oraz ćwiczeń. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć słuchacza/ uczestnika:

Odpowiedź ustna, opracowanie prezentacji, referatu, aktywność w zajęciach warsztatowych. W przypadku oceny prezentacji należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w przygotowanie, podział obowiązków, zakres prac. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną, poprawność, formy przedstawienia.

Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

4.3. Program nauczania dla przedmiotu: Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością – 44 h

4.3.1. Cele ogólne przedmiotu:

- Rozpoznanie potrzeb bio-psycho-społecznych osoby niepełnosprawnej na podstawie dokumentacji medycznej, socjalnej, rozmowy i obserwacji
- Rozpoznanie problemów psychospołecznych osoby niepełnosprawnej i jej rodziny
- Kształtowanie holistycznego podejście do osoby niepełnosprawnej
Rozróżnienie ograniczeń i możliwości osoby niepełnosprawnej wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności
- Definiowanie holistycznego podejścia do osoby niepełnosprawnej

4.3.2. Cele operacyjne przedmiotu:

Słuchacz potrafi:

- dobierać metody i sposoby zaspokajania indywidualnych potrzeb osoby niepełnosprawnej
określić przyczyny powstania problemów psychospołecznych osoby niepełnosprawnej i jej rodziny
- uczestniczyć w działaniach prowadzących do usuwania barier architektonicznych i komunikacyjnych
- pomagać w przygotowaniu dokumentów związanych z pozyskaniem środków na likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych

Cele zajęć/przedmiotów/jednostek odnoszą się do wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych i społecznych

4.7.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 4 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Dział I Problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej SUMA: 24	Temat 1: Potrzeby bio-psycho-społeczne osoby niepełnosprawnej 	8	SPO.01.3.8) określa potrzeby i problemy biopsychospołeczne osoby niepełnosprawnej (ek) SPO.01.3.9) przestrzega zasady holistycznego podejścia w zaspokajaniu potrzeb i	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia potrzeby psychospołeczne osoby niepełnosprawnej – rozpoznaje potrzeby biopsychospołeczne osoby niepełnosprawnej na podstawie dokumentacji medycznej, socjalnej, rozmowy i obserwacji

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
			rozwiązywaniu problemów osoby niepełnosprawnej (ew)	<ul style="list-style-type: none"> dobiera metody i sposoby zaspokajania indywidualnych potrzeb osoby niepełnosprawnej rozpoznaje potrzeby osoby niepełnosprawnej na podstawie analizy przykładowej dokumentacji
	Temat 2: Problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej 	8	SPO.01.3.6) charakteryzuje skutki problemów psychospołecznych osoby niepełnosprawnej i jej rodziny (ek) SPO.01.3.8) określa potrzeby i problemy biopsychospołeczne osoby niepełnosprawnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> wymienić problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej rozpoznać problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej i jej rodziny określić problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej i jej rodziny określić przyczyny powstania problemów psychospołecznych osoby niepełnosprawnej i jej rodziny omówić skutki problemów psychospołecznych osoby niepełnosprawnej i jej rodziny skategoryzować problemy osoby niepełnosprawnej na podstawie opisu przypadku
	Temat 3: Holistyczne podejście do osoby niepełnosprawnej 	8	SPO.01.3.9) przestrzega zasady holistycznego podejścia w zaspokajaniu potrzeb i rozwiązywaniu problemów osoby niepełnosprawnej (ew)	<ul style="list-style-type: none"> opisuje prawa osoby niepełnosprawnej definiuje holistyczne podejście do osoby niepełnosprawnej
Dział II Planowanie działań asystenta osoby niepełnosprawnej SUMA: 20	Temat 1: Gromadzenie informacji o osobie niepełnosprawnej w celu rozpoznania jej potrzeb i problemów	12	SPO.01.3.7) rozpoznaje możliwości i ograniczenia osoby niepełnosprawnej wynikające z wieku, stanu zdrowia fizycznego, psychicznego i niepełnosprawności (ek) SPO.01.3.11) organizuje działania prowadzące do usuwania barier architektonicznych i komunikacyjnych (ew)	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela ograniczenia i możliwości osoby niepełnosprawnej wynikające z rodzaju i stopnia niepełnosprawności pomaga w przygotowaniu dokumentów związanych z pozyskaniem środków na likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych opisuje stan biopsychofizyczny osoby niepełnosprawnej uczestniczy w działaniach prowadzących do usuwania barier architektonicznych i komunikacyjnych

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
	Temat 2: Opracowanie indywidualnego planu wsparcia osoby niepełnosprawnej.	8	SPO.01.3.12) opracowuje indywidualny plan wsparcia osoby niepełnosprawnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia informacje dotyczące stanu fizycznego, psychicznego i sytuacji społecznej osoby niepełnosprawnej – gromadzi informacje dotyczące osoby niepełnosprawnej – sporządza indywidualny plan wsparcia osoby niepełnosprawnej z uwzględnieniem jej problemów i potrzeb

4.3.4. Procedury osiągnięcia celów kształcenia

Propozycje metod nauczania,

Wykład z wykorzystaniem środków wizualnych jak np.: prezentacja multimedialna, pogadanka, dyskusja, formy warsztatowe, ćwiczenia: metoda sytuacyjna, problemowa, dyskusje: dydaktyczna, okrągłego stołu, burza mózgów, gry dydaktyczne (symulujące, planowe), metoda przypadków

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form.

Warunki, środki, metody i formy kształcenia powinny być dostosowane do potrzeb i możliwości uczestników kursu.

Zajęcia powinny być realizowane jako zajęcia teoretyczne (44 godziny) w formie wykładów i ćwiczeń z podziałem na grupy (proponowane proporcje: wykłady- 24 godziny, ćwiczenia 20 godzin).

Możliwość prowadzenia zajęć za pomocą technik kształcenia na odległość w odniesieniu do treści zawartych w dziale I.

Obudowa dydaktyczna

Literatura:

1. Schiefele J., Staudt I., Dach M., "Pielęgniarstwo geriatryczne", Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, Wrocław 2007
2. Jakimowicz-Klein B., „Opieka nad seniorem”, Świat Książki, Warszawa 2014
3. Łazarkiewicz M. A., Owczarek K., (red. naukowa), „Poradnik opiekuna seniora. Pogoda na starość”, Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska 2018
4. Ochonczenko H., Nowicka A., (red. naukowa), „Potrzeby osób niepełnosprawnych w warunkach globalnych przemian społeczno- gospodarczych”, Tom I, Oficyna Wydawnicza „Impuls” Kraków 2016
5. Ochonczenko H., Paszkowicz M. A., (red. naukowa), „Potrzeby osób niepełnosprawnych w warunkach globalnych przemian społeczno- gospodarczych”, Tom II, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2016
6. Rottermund J., Fajfer-Kruczek I., (red. naukowa), „Rozwój usług asystenta osoby niepełnosprawnej w Polsce” Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2013

Strony internetowe:

- rozpoznawanie objawów niepełnosprawności podopiecznego
- raport końcowy - badanie potrzeb osób niepełnosprawnych

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być realizowane częściowo w sali ogólnodydaktycznej wyposażonej w stanowisko komputerowe z dostępem do INTERNETU oraz ekran projekcyjny, projektor multimedialny, tablicę, literaturę zawodową częściowo w pracowni umożliwiającej swobodne ustawienie krzeseł. Sala umożliwiająca swobodne organizowanie przestrzeni, flipchart, materiały piśmiennicze. Filmy i prezentacje multimedialne o tematyce z zakresu niepełnosprawności, podręczniki.

Dopuszcza się realizację materiału (lub jego części) na bazie e-zasobów dostępnych dla słuchacza online, na platformie edukacyjnej.

Treści te zostały oznaczone symbolem:

4.3.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika KUZ wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie materiału z przeprowadzonych wykładów oraz ćwiczeń. Proponowane metody to:

odpowiedź ustna, opracowanie prezentacji, referatu, aktywność w zajęciach ćwiczeniowych. W przypadku oceny prezentacji należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w przygotowanie, podział obowiązków, zakres prac. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną, poprawność, formy przedstawienia.

Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu

4.4. Program nauczania dla przedmiotu: Metodyka działań opiekuńczo – wspierających – 40 h**4.4.1. Cele ogólne przedmiotu:**

- Poznanie metod komunikowania się z osobą niepełnosprawną
- Poznanie alternatywnych i wspomagających metod komunikacji
- Stosowanie zasad skutecznej negocjacji
- Stosowanie metod, technik i narzędzi w działaniach opiekuńczo-wspierających
- Poznanie sposobu dokumentowania pracy z osobą niepełnosprawną
- Planowanie, wraz z osobą niepełnosprawną lub jej rodziną, kompleksowego wsparcia

4.4.2. Cele operacyjne przedmiotu

Słuchacz potrafi:

- sporządzać indywidualny plan wsparcia osoby niepełnosprawnej z uwzględnieniem jej problemów i potrzeb
- gromadzić informacje dotyczące osoby niepełnosprawnej
- prowadzić dokumentację pracy z osobą niepełnosprawną
- ustalać metody, techniki i narzędzia stosowane w działaniach opiekuńczo-wspierających
- rozróżnić systemy znaków manualnych, graficznych i przestrzennodotykowych
- określić zasady skutecznej negocjacji

Cele zajęć/przedmiotów/jednostek odnoszą się do wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych i społecznych

4.4.3. Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Tabela 5 Materiał nauczania z uwzględnieniem opisu efektów kształcenia

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
Dział I Metody komunikowania się i negocjacji z osobą niepełnosprawną SUMA: 24	Temat 1: Metody, techniki i narzędzia stosowane w działaniach opiekuńczo-wspierających 	4	SPO.01.3.10) stosuje metody komunikowania się i negocjacji w różnych sytuacjach społecznych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia metody komunikowania się z osobą niepełnosprawną – opisuje zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej – planuje metody komunikacji z osobą niepełnosprawną słuchowo
	Temat 2: Alternatywne i wspomagające metody komunikacji	16	SPO.01.3.16) stosuje alternatywne i wspomagające metody komunikacji z osobą niepełnosprawną (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia systemy znaków manualnych, w tym język migowy, fonogesty, język Makaton, Coghama – rozróżnia systemy znaków graficznych, w tym system Blissa, piktogramy PIC (Pictogram Ideogram Communication), PCS (Picture Communication Symbols), Rebus (Rebus system), programy komputerowe stosowane w komunikacji z osobą niepełnosprawną sensorycznie

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin dla tematu	Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej
				<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia systemy znaków przestrzennodotykowych, w tym klocki słowne Premacka, alfabet Lorma stosowane w komunikacji z osobą niepełnosprawną intelektualnie i sensorycznie – stosuje system znaków przestrzenno-dotykowych – stosuje system znaków graficznych – stosuje systemy znaków manualnych
	Temat 3: Techniki negocjacji	4	SPO.01.3.10) stosuje metody komunikowania się i negocjacji w różnych sytuacjach społecznych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – określa zasady skutecznej negocjacji – podaje przykład wybranej techniki negocjacji
Dział II Metody, techniki i narzędzia do realizacji działań opiekuńczo-wspierających na rzecz osoby niepełnosprawnej SUMA: 16	Temat 1: Metody, techniki i narzędzia stosowane w działaniach opiekuńczo – wspierających	8	SPO.01.3.13) stosuje metody, techniki i narzędzia do realizacji działań opiekuńczo-wspierających na rzecz osoby niepełnosprawnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – ustala metody, techniki i narzędzia stosowane w działaniach opiekuńczo-wspierających – dobiera metody, techniki i narzędzia do zaplanowanych działań oraz potrzeb i możliwości osoby niepełnosprawnej – ustala metody, techniki i narzędzia do określonych działań opiekuńczo - wspierających
	Temat 2: Działania opiekuńczo-wspierające dotyczące osoby niepełnosprawnej	4	SPO.01.3.14) monitoruje podjęte działania opiekuńczo-wspierające (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – określa działania opiekuńczo-wspierające dotyczące osoby niepełnosprawnej – ocenia skuteczność podjętych działań opiekuńczo-wspierających – dokonuje ewaluacji podjętych działań opiekuńczo-wspierających
	Temat 3: Pozyskiwanie informacji oraz dokumentacja pracy z osobą niepełnosprawną 	4	SPO.01.3.15) prowadzi dokumentację pracy z osobą niepełnosprawną (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wypełnia dokumentację pracy z osobą niepełnosprawną – uzyskuje niezbędne informacje dotyczące stanu biopsychospołecznego osoby niepełnosprawnej w zakresie wykonywanych zadań zawodowych – przetwarza dane zawarte w dokumentacji osoby niepełnosprawnej zgodnie z przepisami prawa

4.4.4. Procedury osiągania celów kształcenia

Propozycje metod nauczania,

Wykład z wykorzystaniem środków wizualnych np.: prezentacja multimedialna, pogadanka, ćwiczenia: metod sytuacyjna, problemowa, dyskusje: dydaktyczna, okrągłego stołu, gry dydaktyczne (symulujące, planowe), metoda przypadków.

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem w/w zróżnicowanych form.

Warunki, środki, metody i formy kształcenia powinny być dostosowane do potrzeb i możliwości uczestników kursu.

Zajęcia powinny być realizowane jako zajęcia teoretyczne (40 godzin) w formie wykładów i ćwiczeń z podziałem na grupy

Proponowane proporcje: wykłady- 16 godzin, ćwiczenia 24 godziny.

Możliwość prowadzenia zajęć za pomocą technik kształcenia na odległość w odniesieniu do treści zawartych w dziale I temat 1 oraz w dziale II temat 3.

Obudowa dydaktyczna,

Literatura:

1. Błęszyński J., (red. naukowa), „Alternatywne i wspomagające metody komunikacji”, Oficyna Wydawnicza „Impuls” Kraków 2008
2. „Opiekun Osoby starszej. Podręcznik do nauki zawodu”, Praca zbiorowa Wydawnictwo WSiP 2020
3. Szwalkiewicz E., „Opiekun medyczny w praktyce”, Warszawa 2013, Wydawnictwo Lekarskie PZWL
4. Krzywda A., Krzywda P., „Opiekun osoby w podeszłym wieku, przewlekle chorej lub niepełnej” Wydawnictwo KeBe s.c.
5. Talarska D., Wieczorkowska-Tobis K., Szwalkiewicz E. „Opieka nad osobami przewlekle chorymi w wieku podeszłym i niepełnosprawnymi” Warszawa 2010, Wydawnictwo Lekarskie PZWL
6. Rychlik A., Pawluczuk J., Czynności higieniczne, pielęgnacyjne i opiekuńcze, Poznań 2017
7. Schiefele J., Staudt I., Dach M., „Pielęgniarstwo geriatryczne” Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, Wrocław 2005
8. Jakimowicz-Klein B., „Opieka nad seniorem”, Świat Książki, Warszawa 2014

Podręczniki i materiały wymagają aktualizacji przez nauczyciela

Warunki realizacji

Zajęcia powinny być realizowane częściowo w sali ogólnodydaktycznej wyposażonej w stanowisko komputerowe z dostępem do INTERNETU oraz ekran projekcyjny, projektor multimedialny, tablicę, literaturę zawodową częściowo w pracowni umożliwiającej swobodne ustawienie krzeseł (do pracy ćwiczeniowej). Zajęcia związane z poznawaniem alternatywnych i wspomagających metod komunikacji powinny odbywać się w:

Pracowni komunikacji alternatywnej i wspomagającej (AAC) wyposażona w pomoce techniczne ułatwiające poznanie: systemów znaków manualnych (np. język migowy, fonogesty, język Makaton, Coghamo), systemów znaków graficznych (np. system Blissa, piktogramy PIC, PCS, Rebus, program komputerowy MÓWik), systemów znaków przestrzenno-dotykowych (np. klocki słowne Premacka, alfabet Lorma).

Zajęcia ćwiczeniowe powinny być realizowane w grupach max 12 osobowych.

Dopuszcza się realizację materiału (lub jego części) na bazie e-zasobów dostępnych dla słuchacza online, na platformie edukacyjnej.

Treści te zostały oznaczone symbolem:

4.4.5. Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza/uczestnika KUZ

Sprawdzanie opanowania przez słuchacza/uczestnika KUZ wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie materiału z przeprowadzonych wykładów oraz ćwiczeń. Proponowane metody:

odpowiedź ustna, opracowanie prezentacji, referatu, aktywność w zajęciach ćwiczeniowych. W przypadku oceny prezentacji należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w przygotowanie, podział obowiązków, zakres prac. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną, poprawność, formy przedstawienia.

Sprawdzanie osiągnięć powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku kursu.

5. Ewaluacja programu KUZ

Tabela 6 Ewaluacja programu KUZ

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
SPO.01.3. Planowanie, organizowanie i wykonywanie czynności opiekuńczo-wspierających osobie niepełnosprawnej SPO.01.3.1) posługuje się dokumentacją dotyczącą sytuacji zdrowotnej i społecznej osoby niepełnosprawnej (ek)	<ol style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje dokumentacji dotyczące sytuacji zdrowotnej osoby niepełnosprawnej, w tym orzeczenie o niepełnosprawności, plan opieki i wsparcia, karta informacyjna pomaga osobie niepełnosprawnej w wypełnianiu dokumentacji np.: wniosku o dofinansowanie sprzętu pomocniczego, ortopedycznego oraz likwidacji barier architektonicznych 	<ol style="list-style-type: none"> metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): <ul style="list-style-type: none"> zaliczenie ustne test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień sprawdzian praktyczny – pokaz wypełniania dokumentacji metody sumujące: <ul style="list-style-type: none"> egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny – pokaz wypełniania dokumentacji) 	<ol style="list-style-type: none"> wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	3. przestrzega zasad przetwarzania danych osobowych zawartych w dokumentacji osoby niepełnosprawnej	– egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	
SPO.01.3.2) rozpoznaje warunki życia osoby niepełnosprawnej (ek)	1. opisuje czynniki wpływające na warunki życia osoby niepełnosprawnej 2. rozróżnia sposoby gromadzenia informacji w celu rozpoznania warunków życia osoby niepełnosprawnej	a. metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): – zaliczenie ustne – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – przygotowanie prezentacji/referatu b. metody sumujące: – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	a. wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności b. koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.3.4) charakteryzuje objawy patologiczne ze strony poszczególnych układów i narządów u osoby niepełnosprawnej (ew)	1. rozróżnia objawy patologiczne ze strony poszczególnych układów i narządów 2. wskazuje przyczyny występowania poszczególnych zaburzeń chorobowych 3. prowadzi obserwację zachowań i parametrów życiowych u osoby niepełnosprawnej	a. metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): – zaliczenie ustne – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – sprawdzian praktyczny – symulacja obserwacji b. metody sumujące: – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny – symulacja obserwacji)	a. wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności b. koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
		<ul style="list-style-type: none"> egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	
SPO.01.3.5) określa rodzaje i stopnie niepełnosprawności (ek)	<ol style="list-style-type: none"> rozdziela rodzaje niepełnosprawności opisuje stopnie niepełnosprawności 	<ol style="list-style-type: none"> metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): <ul style="list-style-type: none"> zaliczenie ustne test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień przygotowanie prezentacji/referatu metody sumujące: <ul style="list-style-type: none"> egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień) egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<ol style="list-style-type: none"> wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.3.6) charakteryzuje skutki problemów psychospołecznych osoby niepełnosprawnej i jej rodziny (ek)	<ol style="list-style-type: none"> rozpoznaje problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej i jej rodziny określa problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej i jej rodziny określa przyczyny powstania problemów psychospołecznych osoby niepełnosprawnej i jej rodziny omawia skutki problemów psychospołecznych osoby niepełnosprawnej i jej rodziny 	<ol style="list-style-type: none"> metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): <ul style="list-style-type: none"> zaliczenie ustne test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień dyskusja sprawdzian praktyczny – analiza case study metody sumujące: <ul style="list-style-type: none"> egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny – analiza case study) egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<ol style="list-style-type: none"> wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
SPO.01.3.7) rozpoznaje możliwości i ograniczenia osoby niepełnosprawnej wynikające z wieku, stanu zdrowia fizycznego, psychicznego i niepełnosprawności (ek)	<ol style="list-style-type: none"> opisuje stan biopsychofizyczny osoby niepełnosprawnej rozdziela ograniczenia i możliwości osoby niepełnosprawnej wynikające z rodzaju i stopnia niepełnosprawności 	<ol style="list-style-type: none"> metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): <ul style="list-style-type: none"> zaliczenie ustne symulacja zadania zawodowego test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień dyskusja metody sumujące: <ul style="list-style-type: none"> egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny - symulacja) egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<ol style="list-style-type: none"> wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.3.8) określa potrzeby i problemy biopsychospołeczne osoby niepełnosprawnej (ek)	<ol style="list-style-type: none"> wymienia potrzeby i problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej rozdziela potrzeby biopsychospołeczne osoby niepełnosprawnej na podstawie dokumentacji medycznej, socjalnej, rozmowy i obserwacji 	<ol style="list-style-type: none"> metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): <ul style="list-style-type: none"> zaliczenie ustne, pisemne dyskusja sprawdzian praktyczny – analiza materiału, case study metody sumujące: <ul style="list-style-type: none"> egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny - analiza materiału, case study) egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<ol style="list-style-type: none"> wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
SPO.01.3.10) stosuje metody komunikowania się i negocjacji w różnych sytuacjach społecznych (ek)	<ol style="list-style-type: none"> 1. rozróżnia metody komunikowania się z osobą niepełnosprawną 2. opisuje zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej 3. określa zasady skutecznej negocjacji 	<ol style="list-style-type: none"> a. metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): <ul style="list-style-type: none"> – zaliczenie ustne – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – przygotowanie prezentacji/referatu b. metody sumujące: <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<ol style="list-style-type: none"> a. wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności b. koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.3.12) opracowuje indywidualny plan wsparcia osoby niepełnosprawnej (ek)	<ol style="list-style-type: none"> 1. rozróżnia informacje dotyczące stanu fizycznego, psychicznego i sytuacji społecznej osoby niepełnosprawnej 2. gromadzi informacje dotyczące osoby niepełnosprawnej 3. sporządza indywidualny plan wsparcia osoby niepełnosprawnej z uwzględnieniem jej problemów i potrzeb 	<ol style="list-style-type: none"> a. metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): <ul style="list-style-type: none"> – zaliczenie ustne – sprawdzian praktyczny – przygotowanie i prezentacja projektu planu wsparcia b. metody sumujące: <ul style="list-style-type: none"> – egzamin semestralny (sprawdzian praktyczny - przygotowanie i prezentacja projektu planu wsparcia) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<ol style="list-style-type: none"> a. wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności b. koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.3.13) stosuje metody, techniki i narzędzia do realizacji działań opiekuńczo-wspierających na rzecz osoby niepełnosprawnej (ek)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ustala metody, techniki i narzędzia stosowane w działaniach opiekuńczo-wspierających 2. dobiera metody, techniki i narzędzia do zaplanowanych 	<ol style="list-style-type: none"> a. metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): <ul style="list-style-type: none"> – zaliczenie ustne – dyskusja – sprawdzian praktyczny - symulacja b. metody sumujące: 	<ol style="list-style-type: none"> a. wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	działań oraz potrzeb i możliwości osoby niepełnosprawnej	<ul style="list-style-type: none"> egzamin semestralny (sprawdzian praktyczny - symulacja) egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	b. koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.3.15) prowadzi dokumentację pracy z osobą niepełnosprawną (ek)	<ol style="list-style-type: none"> wypełnia dokumentację pracy z osobą niepełnosprawną uzyskuje niezbędne informacje dotyczące stanu biopsychospołecznego osoby niepełnosprawnej w zakresie wykonywanych zadań zawodowych przetwarza dane zawarte w dokumentacji osoby niepełnosprawnej zgodnie z przepisami prawa 	<ol style="list-style-type: none"> metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): <ul style="list-style-type: none"> zaliczenie ustne, pisemne sprawdzian praktyczny – symulacja uzyskiwania informacji i wypełniania dokumentacji metody sumujące: <ul style="list-style-type: none"> egzamin semestralny (sprawdzian praktyczny - symulacja uzyskiwania informacji i wypełniania dokumentacji) egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna) 	<ol style="list-style-type: none"> wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
<p>SPO.01.7. Kompetencje personalne i społeczne</p> <p>SPO.01.7.1) przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej (ek)</p>	<ol style="list-style-type: none"> wymienia uniwersalne zasady etyki i kultury w kontaktach międzyludzkich charakteryzuje zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach omawia zasady współpracy z osobą niepełnosprawną z zachowaniem kultury i etyki zawodowej przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy 	<ol style="list-style-type: none"> metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): <ul style="list-style-type: none"> zaliczenie ustne test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień dyskusja sprawdzian praktyczny – symulacja zadania zawodowego metody sumujące: <ul style="list-style-type: none"> egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień, sprawdzian praktyczny - symulacja zadania zawodowego) 	<ol style="list-style-type: none"> wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
	5. przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych	– egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	
SPO.01.7.2) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej (ek)	1. wymienia zasady komunikacji interpersonalnej i aktywne metody słuchania 2. określa zasady komunikacji interpersonalnej 3. charakteryzuje aktywne metody słuchania 4. wymienia kompetencje asystenta osoby niepełnosprawnej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług	a. metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): – zaliczenie ustne – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień – dyskusja – przygotowanie prezentacji/referatu b. metody sumujące: – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	a. wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności b. koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia
SPO.01.7.4) ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania (ek)	1. rozpoznaje przypadki naruszania procedur postępowania 2. analizuje zasady i procedury wykonania zadania 3. wskazuje obszary odpowiedzialności prawnej za podejmowane działania (materiałnej, cywilnej, karnej)	a. metody bieżące (sprawdzanie wiedzy/umiejętności w trakcie kształcenia): – zaliczenie ustne – dyskusja – analiza case study – test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień b. metody sumujące: – egzamin semestralny (test pisemny jednego wyboru/wielokrotnego wyboru, test uzupełnień) – egzamin zawodowy (część pisemna i praktyczna)	a. wg ustalonego rozkładu materiału oraz terminów sprawdzania wiedzy/umiejętności

Efekt kształcenia z podstawy programowej (oznaczony w programie kursu jako kluczowy dla kwalifikacji lub jednostki efektów)	Wskaźniki potwierdzające osiągnięcie efektu kształcenia	Metody/techniki badania	Termin badania
			b. koniec semestru, sesja egzaminacyjna zimowa/sesja letnia

6. Wykaz literatury oraz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

6.1. Wykaz literatury

Literatura:

1. Atlas Anatomiczny, Wydawnictwo Buchmann, 2007
2. Błęszyński J., (red. naukowa), „Alternatywne i wspomagające metody komunikacji”, Oficyna Wydawnicza „Impuls” Kraków 2008
3. Cisek B., Aleksandrowicz R. (red.), „Mały atlas anatomiczny”, red., Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2015
4. Gołąb B., K. „Podstawy anatomii człowieka”. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2012
5. Jakimowicz-Klein B., „Opieka nad seniorem”, Świat Książki, Warszawa 2014
6. Kliszcz J., „Psychologia potrzeb osób starszych: potrzeby psychospołeczne po 65 roku życia” Wydawnictwo Difin Warszawa 2019
7. Krajewska A., „Kompetencje personalne i społeczne” Wydawnictwo Ekonomik- Jacek Musiałkiewicz Warszawa 2018
8. Krzywda A., Krzywda P., „Opiekun osoby w podeszłym wieku, przewlekłe chorej lub niepełnosprawnej” Wydawnictwo KeBe s.c.
9. Łazarkiewicz M. A., Owczarek K., (red. naukowa), „Poradnik opiekuna seniora. Pogoda na starość”, Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska 2018
10. Talarska D. , Wieczorkowska-Tobis K., Szwalkiewicz E. "Opieka nad osobami przewlekłe chorymi, w wieku podeszłym i niesamodzielnymi" Wydawnictwo Lekarskie PZWL Warszawa 2010
11. Jakimowicz-Klein B. „Opieka nad seniorem” Wydawnictwo Świat Książki Warszawa 2014
12. Ochonczenko H., Nowicka A., (red. naukowa), „Potrzeby osób niepełnosprawnych w warunkach globalnych przemian społeczno-gospodarczych”, Tom I, Oficyna Wydawnicza „Impuls” Kraków 2016

13. Ochonczenko H., Paszkowicz M., A., (red. naukowa), „Potrzeby osób niepełnosprawnych w warunkach globalnych przemian społeczno-gospodarczych”, Tom II, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2016
14. . „Opiekun Osoby starszej. Podręcznik do nauki zawodu”, Praca zbiorowa Wydawnictwo WSiP 2020
15. Orzechowska Agata, Gałęcki Piotr „Zaburzenia psychosomatyczne w ujęciu terapeutycznym”, Wydawnictwo Continuo, Wrocław 2014
16. Kulik T. B., Latański M. „Zdrowie publiczne: podręcznik dla studentów i absolwentów Wydziałów Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu Akademii Medycznych „ Wydawnictwo Czelej, Lublin 2002
17. Rottermund J., Fajfer-Kruczek I., (red. naukowa), „Rozwój usług asystenta osoby niepełnosprawnej w Polsce” Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2013
18. Rychlik A., Pawluczuk J., Czynności higieniczne, pielęgnacyjne i opiekuńcze, Poznań 2017
19. Schiefele J., Staudt I., Dach M., „Pielęgniarstwo geriatryczne” Wydawnictwo Medyczne Urban & Partner, Wrocław 2007
20. Szwałkiewicz E., „Opiekun medyczny w praktyce”, Warszawa 2013, Wydawnictwo Lekarskie PZWL

Strony internetowe:

- [publikacja "Funkcjonowanie w społeczeństwie osób z niepełnosprawnościami - normalność w "nienormalności"](#)
- [rozpoznawanie objawów niepełnosprawności podopiecznego](#)
- [raport końcowy - badanie potrzeb osób niepełnosprawnych](#)

6.2. Wykaz niezbędnych środków i materiałów dydaktycznych

Sala ogólnodydaktyczna wyposażonej w stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu oraz ekran projekcyjny, projektor multimedialny, tablicę, literaturę zawodową częściowo w pracowni umożliwiającej swobodne ustawienie krzeseł. Sala wyposażona w materace, możliwość swobodnego organizowania przestrzeni, flipchart, materiały piśmiennicze.

Pracownia komunikacji alternatywnej i wspomagającej (AAC) wyposażona w pomoce techniczne ułatwiające poznanie: systemów znaków manualnych (np. język migowy, fonogesty, język Makaton, Coghano), systemów znaków graficznych (np. system Bliss, piktogramy PIC, PCS, Rebus, program komputerowy MÓWik), systemów znaków przestrzenno-dotykowych (np. klocki słowne Premacka, alfabet Lorma).

Proponujemy, aby w procesie dydaktycznym uczestniczyli wykładowcy i specjaliści reprezentujący różne dziedziny nauki tj. socjolog, pedagog społeczny, pedagog specjalny, psycholog, socjoterapeuta, prawnik, lekarz, pielęgniarka, specjalista ds. BHP, terapeuta zajęciowy.

7. Sposób i forma zaliczenia kursu

Sposób i forma zaliczenia kursu powinna się odwoływać do efektów kluczowych i wskaźników podstawowych.

Kurs powinien zakończyć się egzaminem, na który złoży się zarówno część praktyczna jak i teoretyczna.

Część dotycząca teorii powinna mieć formę testu, który powinien zawierać zarówno pytania zamknięte jak i część opisu przypadku.

Na część praktyczną powinny składać się zadania wskazujące na opanowanie umiejętności konkretnych procedur związanych z opieką nad osobą niepełnosprawną.

8. Sprawdzenie kompletności i poprawności opracowanego programu zajęć

Tabela 7 Tabela weryfikacji programu nauczania KUZ pod kątem zgodności z przepisami prawa oświatowego

Lp.	Program kursu umiejętności zawodowych uwzględnia	Zawartość opracowanego programu zajęć (T/N)
1	Cele kształcenia (zadania zawodowe)	T
2	Efekty kształcenia	T
3	Kryteria weryfikacji	T
4	Warunki realizacji kształcenia w kwalifikacji (lub niezbędne do realizacji danej jednostki efektów)	T
5	Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie lub jednostki efektów	T

Tabela 8 Tabela weryfikacji programu KUZ pod kątem kompletności efektów kształcenia

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
SPO.01.3. Planowanie, organizowanie i wykonywanie czynności opiekuńczo-wspierających osobie niepełnosprawne		
SPO.01.3.1) posługuje się dokumentacją dotyczącą sytuacji zdrowotnej i społecznej osoby niepełnosprawnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje dokumentacji dotyczące sytuacji zdrowotnej osoby niepełnosprawnej, w tym orzeczenie o niepełnosprawności, plan opieki i wsparcia, karta informacyjna pomaga osobie niepełnosprawnej w wypełnianiu dokumentacji np.: wniosku o dofinansowanie sprzętu pomocniczego, ortopedycznego oraz likwidacji barier architektonicznych przestrzega zasad przetwarzania danych osobowych zawartych w dokumentacji osoby niepełnosprawnej 	Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością
SPO.01.3.2) rozpoznaje warunki życia osoby niepełnosprawnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> opisuje czynniki wpływające na warunki życia osoby niepełnosprawnej 	Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
SPO.01.3. Planowanie, organizowanie i wykonywanie czynności opiekuńczo-wspierających osobie niepełnosprawnej		
	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia sposoby gromadzenia informacji w celu rozpoznania warunków życia osoby niepełnosprawnej 	
SPO.01.3.3) charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii człowieka – określa funkcje organizmu człowieka – opisuje procesy życiowe organizmu człowieka – omawia budowę i funkcję tkanek, narządów i układów organizmu człowieka 	Podstawy anatomii i patologii człowieka
SPO.01.3.4) charakteryzuje objawy patologiczne ze strony poszczególnych układów i narządów u osoby niepełnosprawnej (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia objawy patologiczne ze strony poszczególnych układów i narządów – wskazuje przyczyny występowania poszczególnych zaburzeń chorobowych – prowadzi obserwację zachowań i parametrów życiowych u osoby niepełnosprawnej 	Podstawy anatomii i patologii człowieka
SPO.01.3.5) określa rodzaje i stopnie niepełnosprawności (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia rodzaje niepełnosprawności – opisuje stopnie niepełnosprawności 	Podstawy anatomii i patologii człowieka
SPO.01.3.6) charakteryzuje skutki problemów psychospołecznych osoby niepełnosprawnej i jej rodziny (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej i jej rodziny – określa problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej i jej rodziny – określa przyczyny powstania problemów psychospołecznych osoby niepełnosprawnej i jej rodziny – omawia skutki problemów psychospołecznych osoby niepełnosprawnej i jej rodziny 	Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością
SPO.01.3.7) rozpoznaje możliwości i ograniczenia osoby niepełnosprawnej wynikające z wieku, stanu zdrowia fizycznego, psychicznego i niepełnosprawności (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje stan biopsychofizyczny osoby niepełnosprawnej – rozróżnia ograniczenia i możliwości osoby niepełnosprawnej wynikające z rodzaju i stopnia niepełnosprawności 	Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością
SPO.01.3.8) określa potrzeby i problemy biopsychospołeczne osoby niepełnosprawnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia potrzeby i problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej – rozpoznaje potrzeby biopsychospołeczne osoby niepełnosprawnej na podstawie dokumentacji medycznej, socjalnej, rozmowy i obserwacji 	Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
SPO.01.3. Planowanie, organizowanie i wykonywanie czynności opiekuńczo-wspierających osobie niepełnosprawnej		
SPO.01.3.9) przestrzega zasady holistycznego podejścia w zaspokajaniu potrzeb i rozwiązywaniu problemów osoby niepełnosprawnej (ew)	<ul style="list-style-type: none"> definiuje holistyczne podejście do osoby niepełnosprawnej opisuje prawa osoby niepełnosprawnej dobiera metody i sposoby zaspokajania indywidualnych potrzeb osoby niepełnosprawnej 	Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością
SPO.01.3.10) stosuje metody komunikowania się i negocjacji w różnych sytuacjach społecznych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela metody komunikowania się z osobą niepełnosprawną opisuje zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej określa zasady skutecznej negocjacji 	Metodyka działań opiekuńczo-wspierających
SPO.01.3.11) organizuje działania prowadzące do usuwania barier architektonicznych i komunikacyjnych (ew)	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w działaniach prowadzących do usuwania barier architektonicznych i komunikacyjnych pomaga w przygotowaniu dokumentów związanych z pozyskaniem środków na likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych 	Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością
SPO.01.3.12) opracowuje indywidualny plan wsparcia osoby niepełnosprawnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela informacje dotyczące stanu fizycznego, psychicznego i sytuacji społecznej osoby niepełnosprawnej gromadzi informacje dotyczące osoby niepełnosprawnej sporządza indywidualny plan wsparcia osoby niepełnosprawnej z uwzględnieniem jej problemów i potrzeb 	Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością
SPO.01.3.13) stosuje metody, techniki i narzędzia do realizacji działań opiekuńczo-wspierających na rzecz osoby niepełnosprawnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> ustala metody, techniki i narzędzia stosowane w działaniach opiekuńczo-wspierających dobiera metody, techniki i narzędzia do zaplanowanych działań oraz potrzeb i możliwości osoby niepełnosprawnej 	Metodyka działań opiekuńczo-wspierających
SPO.01.3.14) monitoruje podjęte działania opiekuńczo-wspierające (ew)	<ul style="list-style-type: none"> określa działania opiekuńczo-wspierające dotyczące osoby niepełnosprawnej ocenia skuteczność podjętych działań opiekuńczo-wspierających dokonyje ewaluacji podjętych działań opiekuńczo-wspierających 	Metodyka działań opiekuńczo-wspierających
SPO.01.3.15) prowadzi dokumentację pracy z osobą niepełnosprawną (ek)	<ul style="list-style-type: none"> wypełnia dokumentację pracy z osobą niepełnosprawną uzyskuje niezbędne informacje dotyczące stanu biopsychospołecznego osoby niepełnosprawnej w zakresie wykonywanych zadań zawodowych przetwarza dane zawarte w dokumentacji osoby niepełnosprawnej zgodnie z przepisami prawa 	Metodyka działań opiekuńczo-wspierających

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
SPO.01.3. Planowanie, organizowanie i wykonywanie czynności opiekuńczo-wspierających osobie niepełnosprawnej		
SPO.01.3.16) stosuje alternatywne i wspomagające metody komunikacji z osobą niepełnosprawną (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia systemy znaków manualnych, w tym język migowy, fonogesty, język Makaton, Coghama – rozróżnia systemy znaków graficznych, w tym system Bliss, piktogramy PIC (Pictogram Ideogram Communication), PCS (Picture Communication Symbols), Rebus (Rebus system), programy komputerowe stosowane w komunikacji z osobą niepełnosprawną sensorycznie – rozróżnia systemy znaków przestrzennodotykowych, w tym klocki słowne Premacka, alfabet Lorma stosowane w komunikacji z osobą niepełnosprawną intelektualnie i sensorycznie 	Metodyka działań opiekuńczo-wspierających
SPO.01.7. Kompetencje personalne i społeczne		
SPO.01.7.1) przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia uniwersalne zasady etyki i kultury w kontaktach międzyludzkich – charakteryzuje zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach – omawia zasady współpracy z osobą niepełnosprawną z zachowaniem kultury i etyki zawodowej – przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy – przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych 	Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością
SPO.01.7.2) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zasady komunikacji interpersonalnej i aktywne metody słuchania – określa zasady komunikacji interpersonalnej – charakteryzuje aktywne metody słuchania – wymienia kompetencje asystenta osoby niepełnosprawnej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług 	
SPO.01.7.3) planuje wykonanie zadania (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – szacuje czas i budżet podejmowanego zadania – planuje działania zgodnie z możliwościami ich realizacji 	
SPO.01.7.4) ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje przypadki naruszania procedur postępowania – analizuje zasady i procedury wykonania zadania – wskazuje obszary odpowiedzialności prawnej za podejmowane działania (materialnej, cywilnej, karnej) 	

Efekty kształcenia oraz kryteria weryfikacji określone w podstawie programowej kształcenia w zawodzie		Zawartość opracowanego programu zajęć (temat zajęć)
SPO.01.3. Planowanie, organizowanie i wykonywanie czynności opiekuńczo-wspierających osobie niepełnosprawnej		
SPO.01.7.5) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie zmiany w życiu człowieka – identyfikuje źródła zmian w otoczeniu – wyjaśnia pojęcie kreatywności – rozpoznaje cechy osoby kreatywnej – identyfikuje czynniki wpływające na kreatywność 	
SPO.01.7.6) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: stres, frustracja i sytuacja trudna – rozróżnia rodzaje stresu i sytuacji trudnych – rozpoznaje skutki stresu – wykorzystuje w pracy zawodowej techniki zmniejszające skutki stresu – rozróżnia techniki radzenia sobie ze stresem 	
SPO.01.7.7) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych – podaje możliwości doskonalenia umiejętności zawodowych – rozróżnia formy i metody doskonalenia zawodowego – planuje własny rozwój zawodowy 	
SPO.01.7.8) współpracuje w zespole (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – określa pojęcia: zespół, praca zespołowa i lider – realizuje zadania w wyznaczonym czasie – wspomaga innych członków zespołu podczas realizacji zadań – analizuje efekty pracy zespołu – identyfikuje znaczenie i funkcje konfliktu w pracy zespołu 	

Załączniki

Tabela 9 Przyporządkowanie efektów kształcenia wraz z kryteriami weryfikacji do poszczególnych przedmiotów

Effekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością	Podstawy anatomii i patologii człowieka	Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością	Metodyka działań opiekuńczo-wspierających
SPO.01.3.1) posługuje się	4	– wymienia rodzaje dokumentacji dotyczące sytuacji zdrowotnej osoby	x			

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością	Podstawy anatomii i patologii człowieka	Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością	Metodyka działań opiekuńczo-wspierających
dokumentacją dotyczącą sytuacji zdrowotnej i społecznej osoby niepełnosprawnej (ek)		<p>niepełnosprawnej, w tym orzeczenie o niepełnosprawności, plan opieki i wsparcia, karta informacyjna</p> <ul style="list-style-type: none"> – pomaga osobie niepełnosprawnej w wypełnianiu dokumentacji np.: wniosku o dofinansowanie sprzętu pomocniczego, ortopedycznego oraz likwidacji barier architektonicznych – przestrzega zasad przetwarzania danych osobowych zawartych w dokumentacji osoby niepełnosprawnej 				
SPO.01.3.2) rozpoznaje warunki życia osoby niepełnosprawnej (ek)	12	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje czynniki wpływające na warunki życia osoby niepełnosprawnej – rozróżnia sposoby gromadzenia informacji w celu rozpoznania warunków życia osoby niepełnosprawnej 	x			
SPO.01.3.3) charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ew)	10	<ul style="list-style-type: none"> – objaśnia pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii człowieka – określa funkcje organizmu człowieka – opisuje procesy życiowe organizmu człowieka – omawia budowę i funkcję tkanek, narządów i układów organizmu człowieka 		X		
SPO.01.3.4) charakteryzuje objawy patologiczne ze strony poszczególnych układów i narządów u osoby niepełnosprawnej (ew)	8	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia objawy patologiczne ze strony poszczególnych układów i narządów – wskazuje przyczyny występowania poszczególnych zaburzeń chorobowych – prowadzi obserwację zachowań i parametrów życiowych u osoby niepełnosprawnej 		X		

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością	Podstawy anatomii i patologii człowieka	Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością	Metodyka działań opiekuńczo-wspierających
SPO.01.3.5) określa rodzaje i stopnie niepełnosprawności (ek)	10	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia rodzaje niepełnosprawności – opisuje stopnie niepełnosprawności 		X		
SPO.01.3.6) charakteryzuje skutki problemów psychospołecznych osoby niepełnosprawnej i jej rodziny (ek)	8	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej i jej rodziny – określa problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej i jej rodziny – określa przyczyny powstania problemów psychospołecznych osoby niepełnosprawnej i jej rodziny – omawia skutki problemów psychospołecznych osoby niepełnosprawnej i jej rodziny 			x	
SPO.01.3.7) rozpoznaje możliwości i ograniczenia osoby niepełnosprawnej wynikające z wieku, stanu zdrowia fizycznego, psychicznego i niepełnosprawności (ek)	8	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje stan biopsychofizyczny osoby niepełnosprawnej – rozróżnia ograniczenia i możliwości osoby niepełnosprawnej wynikające z rodzaju i stopnia niepełnosprawności 			X	
SPO.01.3.8) określa potrzeby i problemy biopsychospołeczne osoby niepełnosprawnej (ek)	8	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia potrzeby i problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej – rozpoznaje potrzeby biopsychospołeczne osoby niepełnosprawnej na podstawie dokumentacji medycznej, socjalnej, rozmowy i obserwacji 			x	

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością	Podstawy anatomii i patologii człowieka	Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością	Metodyka działań opiekuńczo-wspierających
SPO.01.3.9) przestrzega zasady holistycznego podejścia w zaspokajaniu potrzeb i rozwiązywaniu problemów osoby niepełnosprawnej (ew)	8	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje holistyczne podejście do osoby niepełnosprawnej – opisuje prawa osoby niepełnosprawnej – dobiera metody i sposoby zaspokajania indywidualnych potrzeb osoby niepełnosprawnej 			x	
SPO.01.3.10) stosuje metody komunikowania się i negocjacji w różnych sytuacjach społecznych (ek)	8	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia metody komunikowania się z osobą niepełnosprawną – opisuje zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej – określa zasady skutecznej negocjacji 				x
SPO.01.3.11) organizuje działania prowadzące do usuwania barier architektonicznych i komunikacyjnych (ew)	4	<ul style="list-style-type: none"> – uczestniczy w działaniach prowadzących do usuwania barier architektonicznych i komunikacyjnych – pomaga w przygotowaniu dokumentów związanych z pozyskaniem środków na likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych 			X	
SPO.01.3.12) opracowuje indywidualny plan wsparcia osoby niepełnosprawnej (ek)	8	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia informacje dotyczące stanu fizycznego, psychicznego i sytuacji społecznej osoby niepełnosprawnej – gromadzi informacje dotyczące osoby niepełnosprawnej – sporządza indywidualny plan wsparcia osoby niepełnosprawnej z uwzględnieniem jej problemów i potrzeb 			X	

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością	Podstawy anatomii i patologii człowieka	Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością	Metodyka działań opiekuńczo-wspierających
SPO.01.3.13) stosuje metody, techniki i narzędzia do realizacji działań opiekuńczo-wspierających na rzecz osoby niepełnosprawnej (ek)	8	<ul style="list-style-type: none"> – ustala metody, techniki i narzędzia stosowane w działaniach opiekuńczo-wspierających – dobiera metody, techniki i narzędzia do zaplanowanych działań oraz potrzeb i możliwości osoby niepełnosprawnej 				X
SPO.01.3.14) monitoruje podjęte działania opiekuńczo-wspierające (ew)	4	<ul style="list-style-type: none"> – określa działania opiekuńczo-wspierające dotyczące osoby niepełnosprawnej – ocenia skuteczność podjętych działań opiekuńczo-wspierających – dokonuje ewaluacji podjętych działań opiekuńczo-wspierających 				X
SPO.01.3.15) prowadzi dokumentację pracy z osobą niepełnosprawną (ek)	4	<ul style="list-style-type: none"> – wypełnia dokumentację pracy z osobą niepełnosprawną – uzyskuje niezbędne informacje dotyczące stanu biopsychospołecznego osoby niepełnosprawnej w zakresie wykonywanych zadań zawodowych – przetwarza dane zawarte w dokumentacji osoby niepełnosprawnej zgodnie z przepisami prawa 				x

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością	Podstawy anatomii i patologii człowieka	Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością	Metodyka działań opiekuńczo-wspierających
SPO.01.3.16) stosuje alternatywne i wspomagające metody komunikacji z osobą niepełnosprawną (ew)	16	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia systemy znaków manualnych, w tym język migowy, fonogesty, język Makaton, Coghama – rozróżnia systemy znaków graficznych, w tym system Bliss, piktogramy PIC (Pictogram Ideogram Communication), PCS (Picture Communication Symbols), Rebus (Rebus system), programy komputerowe stosowane w komunikacji z osobą niepełnosprawną sensorycznie – rozróżnia systemy znaków przestrzennodotykowych, w tym klocki słowne Premacka, alfabet Lorma stosowane w komunikacji z osobą niepełnosprawną intelektualnie i sensorycznie 				x
SPO.01.7. Kompetencje personalne i społeczne						

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością	Podstawy anatomii i patologii człowieka	Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością	Metodyka działań opiekuńczo-wspierających
SPO.01.7.1) przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej (ek)		<ul style="list-style-type: none"> wymienia uniwersalne zasady etyki i kultury w kontaktach międzyludzkich charakteryzuje zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach omawia zasady współpracy z osobą niepełnosprawną z zachowaniem kultury i etyki zawodowej przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych 	x			
SPO.01.7.2) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej (ek)		<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady komunikacji interpersonalnej i aktywne metody słuchania określa zasady komunikacji interpersonalnej charakteryzuje aktywne metody słuchania wymienia kompetencje asystenta osoby niepełnosprawnej, jakie mają wpływ na jakość świadczonych usług 				
SPO.01.7.3) planuje wykonanie zadania (ew)		<ul style="list-style-type: none"> szacuje czas i budżet podejmowanego zadania planuje działania zgodnie z możliwościami ich realizacji 				

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością	Podstawy anatomii i patologii człowieka	Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością	Metodyka działań opiekuńczo-wspierających
SPO.01.7.4) ponosi odpowiedzialność za podejmowane działania (ek)		<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje przypadki naruszania procedur postępowania – analizuje zasady i procedury wykonania zadania – wskazuje obszary odpowiedzialności prawnej za podejmowane działania (materialnej, cywilnej, karnej) 				
SPO.01.7.5) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie zmiany w życiu człowieka – identyfikuje źródła zmian w otoczeniu – wyjaśnia pojęcie kreatywności – rozpoznaje cechy osoby kreatywnej – identyfikuje czynniki wpływające na kreatywność 				
SPO.01.7.6) stosuje techniki radzenia sobie ze stresem (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: stres, frustracja i sytuacja trudna – rozróżnia rodzaje stresu i sytuacji trudnych – rozpoznaje skutki stresu – wykorzystuje w pracy zawodowej techniki zmniejszające skutki stresu – rozróżnia techniki radzenia sobie ze stresem 				
SPO.01.7.7) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe (ew)		<ul style="list-style-type: none"> – wymienia możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych – podaje możliwości doskonalenia umiejętności zawodowych – rozróżnia formy i metody doskonalenia zawodowego – planuje własny rozwój zawodowy 				

Efekt kształcenia	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością	Podstawy anatomii i patologii człowieka	Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością	Metodyka działań opiekuńczo-wspierających
SPO.01.7.8) współpracuje w zespole (ew)		<ul style="list-style-type: none"> określa pojęcia: zespół, praca zespołowa i lider realizuje zadania w wyznaczonym czasie wspomaga innych członków zespołu podczas realizacji zadań analizuje efekty pracy zespołu identyfikuje znaczenie i funkcje konfliktu w pracy zespołu 				

Tabela 10 Grupowanie efektów kształcenia w zajęcia i nadawanie nazw tym zajęciom

Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Okres realizacji
SPO.01.3.1) posługuje się dokumentacją dotyczącą sytuacji zdrowotnej i społecznej osoby niepełnosprawnej (ek)	4	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje dokumentacji dotyczące sytuacji zdrowotnej osoby niepełnosprawnej, w tym orzeczenie o niepełnosprawności, plan opieki i wsparcia, karta informacyjna pomaga osobie niepełnosprawnej w wypełnianiu dokumentacji np.: wniosku o dofinansowanie sprzętu pomocniczego, ortopedycznego oraz likwidacji barier architektonicznych przestrzega zasad przetwarzania danych osobowych zawartych w dokumentacji osoby niepełnosprawnej 	Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki
SPO.01.3.2) rozpoznaje warunki życia osoby niepełnosprawnej (ek)	12	<ul style="list-style-type: none"> opisuje czynniki wpływające na warunki życia osoby niepełnosprawnej rozdziela sposoby gromadzenia informacji w celu rozpoznania warunków życia osoby niepełnosprawnej 	Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki
SPO.01.3.3) charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ew)	10	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii człowieka określa funkcje organizmu człowieka opisuje procesy życiowe organizmu człowieka 	Podstawy anatomii i patologii człowieka	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki

Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Okres realizacji
		<ul style="list-style-type: none"> omawia budowę i funkcję tkanek, narządów i układów organizmu człowieka 		
SPO.01.3.4) charakteryzuje objawy patologiczne ze strony poszczególnych układów i narządów u osoby niepełnosprawnej (ew)	8	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela objawy patologiczne ze strony poszczególnych układów i narządów wskazuje przyczyny występowania poszczególnych zaburzeń chorobowych prowadzi obserwację zachowań i parametrów życiowych u osoby niepełnosprawnej 	Podstawy anatomii i patologii człowieka	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki
SPO.01.3.5) określa rodzaje i stopnie niepełnosprawności (ek)	10	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela rodzaje niepełnosprawności opisuje stopnie niepełnosprawności 	Podstawy anatomii i patologii człowieka	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki
SPO.01.3.6) charakteryzuje skutki problemów psychospołecznych osoby niepełnosprawnej i jej rodziny (ek)	8	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej i jej rodziny określa problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej i jej rodziny określa przyczyny powstania problemów psychospołecznych osoby niepełnosprawnej i jej rodziny omawia skutki problemów psychospołecznych osoby niepełnosprawnej i jej rodziny 	Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki
SPO.01.3.7) rozpoznaje możliwości i ograniczenia osoby niepełnosprawnej wynikające z wieku, stanu zdrowia fizycznego, psychicznego i niepełnosprawności (ek)	8	<ul style="list-style-type: none"> opisuje stan biopsychofizyczny osoby niepełnosprawnej rozdziela ograniczenia i możliwości osoby niepełnosprawnej wynikające z rodzaju i stopnia niepełnosprawności 	Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki

Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Okres realizacji
SPO.01.3.8) określa potrzeby i problemy biopsychospołeczne osoby niepełnosprawnej (ek)	8	<ul style="list-style-type: none"> wymienia potrzeby i problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej rozpoznaje potrzeby biopsychospołeczne osoby niepełnosprawnej na podstawie dokumentacji medycznej, socjalnej, rozmowy i obserwacji 	Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki
SPO.01.3.9) przestrzega zasady holistycznego podejścia w zaspokajaniu potrzeb i rozwiązywaniu problemów osoby niepełnosprawnej (ew)	8	<ul style="list-style-type: none"> definiuje holistyczne podejście do osoby niepełnosprawnej opisuje prawa osoby niepełnosprawnej dobiera metody i sposoby zaspokajania indywidualnych potrzeb osoby niepełnosprawnej 	Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki
SPO.01.3.10) stosuje metody komunikowania się i negocjacji w różnych sytuacjach społecznych (ek)	8	<ul style="list-style-type: none"> rozróżnia metody komunikowania się z osobą niepełnosprawną opisuje zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej określa zasady skutecznej negocjacji 	Metodyka działań opiekuńczo-wspierających	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki
SPO.01.3.11) organizuje działania prowadzące do usuwania barier architektonicznych i komunikacyjnych (ew)	4	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w działaniach prowadzących do usuwania barier architektonicznych i komunikacyjnych pomaga w przygotowaniu dokumentów związanych z pozyskaniem środków na likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych 	Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki
SPO.01.3.12) opracowuje indywidualny plan wsparcia osoby niepełnosprawnej (ek)	8	<ul style="list-style-type: none"> rozróżnia informacje dotyczące stanu fizycznego, psychicznego i sytuacji społecznej osoby niepełnosprawnej gromadzi informacje dotyczące osoby niepełnosprawnej sporządza indywidualny plan wsparcia osoby niepełnosprawnej z uwzględnieniem jej problemów i potrzeb 	Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki
SPO.01.3.13) stosuje metody, techniki i narzędzia do realizacji działań opiekuńczo-wspierających na rzecz osoby niepełnosprawnej (ek)	8	<ul style="list-style-type: none"> ustala metody, techniki i narzędzia stosowane w działaniach opiekuńczo-wspierających dobiera metody, techniki i narzędzia do zaplanowanych działań oraz potrzeb i możliwości osoby niepełnosprawnej 	Metodyka działań opiekuńczo-wspierających	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki

Efekt kształcenia wraz z kodowaniem (ek; ew; ep)	Liczba godzin dla efektu	Kryterium weryfikacji	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Okres realizacji
SPO.01.3.14) monitoruje podjęte działania opiekuńczo-wspierające (ew)	4	<ul style="list-style-type: none"> – określa działania opiekuńczo-wspierające dotyczące osoby niepełnosprawnej – ocenia skuteczność podjętych działań opiekuńczo-wspierających – dokonuje ewaluacji podjętych działań opiekuńczo-wspierających 	Metodyka działań opiekuńczo-wspierających	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki
SPO.01.3.15) prowadzi dokumentację pracy z osobą niepełnosprawną (ek)	4	<ul style="list-style-type: none"> – wypełnia dokumentację pracy z osobą niepełnosprawną – uzyskuje niezbędne informacje dotyczące stanu biopsychospołecznego osoby niepełnosprawnej w zakresie wykonywanych zadań zawodowych – przetwarza dane zawarte w dokumentacji osoby niepełnosprawnej zgodnie z przepisami prawa 	Metodyka działań opiekuńczo-wspierających	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki
SPO.01.3.16) stosuje alternatywne i wspomagające metody komunikacji z osobą niepełnosprawną (ew)	16	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia systemy znaków manualnych, w tym język migowy, fonogesty, język Makaton, Coghama – rozróżnia systemy znaków graficznych, w tym system Blissa, piktogramy PIC (Pictogram Ideogram Communication), PCS (Picture Communication Symbols), Rebus (Rebus system), programy komputerowe stosowane w komunikacji z osobą niepełnosprawną sensorycznie – rozróżnia systemy znaków przestrzennodotykowych, w tym klocki słowne Premacka, alfabet Lorma stosowane w komunikacji z osobą niepełnosprawną intelektualnie i sensorycznie 	Metodyka działań opiekuńczo-wspierających	Od pierwszego do drugiego miesiąca nauki

Tabela 11 Określenie liczby godzin poszczególnych zajęć z podziałem na zajęcia teoretyczne i praktyczne lub bez podziału (np. w przypadku kształcenia

modułowego)

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Metodyka i metodologia pracy z osobą z niepełnosprawnością		16	SPO.01.3.1) posługuje się dokumentacją dotyczącą sytuacji zdrowotnej i społecznej osoby niepełnosprawnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje dokumentacji dotyczące sytuacji zdrowotnej osoby niepełnosprawnej, w tym orzeczenie o niepełnosprawności, plan opieki i wsparcia, karta informacyjna pomaga osobie niepełnosprawnej w wypełnianiu dokumentacji np.: wniosku o dofinansowanie sprzętu pomocniczego, ortopedycznego oraz likwidacji barier architektonicznych przestrzega zasad przetwarzania danych osobowych zawartych w dokumentacji osoby niepełnosprawnej
			SPO.01.3.2) rozpoznaje warunki życia osoby niepełnosprawnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> opisuje czynniki wpływające na warunki życia osoby niepełnosprawnej rozdziela sposoby gromadzenia informacji w celu rozpoznania warunków życia osoby niepełnosprawnej
			SPO.01.7.1) przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia uniwersalne zasady etyki i kultury w kontaktach międzyludzkich charakteryzuje zasady etykiety w komunikacji z przełożonym i ze współpracownikami w codziennych kontaktach omawia zasady współpracy z osobą niepełnosprawną z zachowaniem kultury i etyki zawodowej przestrzega tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych
Podstawy anatomii i patologii człowieka	28		SPO.01.3.3) charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka (ew)	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii człowieka określa funkcje organizmu człowieka opisuje procesy życiowe organizmu człowieka omawia budowę i funkcję tkanek, narządów i układów organizmu człowieka
			SPO.01.3.4) charakteryzuje objawy patologiczne ze strony	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela objawy patologiczne ze strony poszczególnych układów i narządów

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			poszczególnych układów i narządów u osoby niepełnosprawnej (ew)	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny występowania poszczególnych zaburzeń chorobowych prowadzi obserwację zachowań i parametrów życiowych u osoby niepełnosprawnej
			SPO.01.3.5) określa rodzaje i stopnie niepełnosprawności (ek)	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela rodzaje niepełnosprawności opisuje stopnie niepełnosprawności
Uwarunkowania bio-psycho-społeczne osoby z niepełnosprawnością	44		SPO.01.3.6) charakteryzuje skutki problemów psychospołecznych osoby niepełnosprawnej i jej rodziny (ek)	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej i jej rodziny określa problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej i jej rodziny określa przyczyny powstania problemów psychospołecznych osoby niepełnosprawnej i jej rodziny omawia skutki problemów psychospołecznych osoby niepełnosprawnej i jej rodziny
			SPO.01.3.7) rozpoznaje możliwości i ograniczenia osoby niepełnosprawnej wynikające z wieku, stanu zdrowia fizycznego, psychicznego i niepełnosprawności (ek)	<ul style="list-style-type: none"> opisuje stan biopsychofizyczny osoby niepełnosprawnej rozdziela ograniczenia i możliwości osoby niepełnosprawnej wynikające z rodzaju i stopnia niepełnosprawności
			SPO.01.3.8) określa potrzeby i problemy biopsychospołeczne osoby niepełnosprawnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia potrzeby i problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej rozpoznaje potrzeby biopsychospołeczne osoby niepełnosprawnej na podstawie dokumentacji medycznej, socjalnej, rozmowy i obserwacji
			SPO.01.3.9) przestrzega zasady holistycznego podejścia w zaspokajaniu potrzeb i rozwiązywaniu	<ul style="list-style-type: none"> definiuje holistyczne podejście do osoby niepełnosprawnej opisuje prawa osoby niepełnosprawnej dobiera metody i sposoby zaspokajania indywidualnych potrzeb osoby niepełnosprawnej

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			problemów osoby niepełnosprawnej (ew)	
			SPO.01.3.11) organizuje działania prowadzące do usuwania barier architektonicznych i komunikacyjnych (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – uczestniczy w działaniach prowadzących do usuwania barier architektonicznych i komunikacyjnych – pomaga w przygotowaniu dokumentów związanych z pozyskaniem środków na likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych
			SPO.01.3.12) opracowuje indywidualny plan wsparcia osoby niepełnosprawnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia informacje dotyczące stanu fizycznego, psychicznego i sytuacji społecznej osoby niepełnosprawnej – gromadzi informacje dotyczące osoby niepełnosprawnej – sporządza indywidualny plan wsparcia osoby niepełnosprawnej z uwzględnieniem jej problemów i potrzeb
Metodyka działań opiekuńczo-wspierających	40		SPO.01.3.10) stosuje metody komunikowania się i negocjacji w różnych sytuacjach społecznych (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia metody komunikowania się z osobą niepełnosprawną – opisuje zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej – określa zasady skutecznej negocjacji
			SPO.01.3.13) stosuje metody, techniki i narzędzia do realizacji działań opiekuńczo-wspierających na rzecz osoby niepełnosprawnej (ek)	<ul style="list-style-type: none"> – ustala metody, techniki i narzędzia stosowane w działaniach opiekuńczo-wspierających – dobiera metody, techniki i narzędzia do zaplanowanych działań oraz potrzeb i możliwości osoby niepełnosprawnej
			SPO.01.3.14) monitoruje podjęte działania opiekuńczo-wspierające (ew)	<ul style="list-style-type: none"> – określa działania opiekuńczo-wspierające dotyczące osoby niepełnosprawnej – ocenia skuteczność podjętych działań opiekuńczo-wspierających – dokonuje ewaluacji podjętych działań opiekuńczo-wspierających

Przedmiot/ Obowiązkowe zajęcia edukacyjne ustalone przez dyrektora	Liczba godzin		Efekty kształcenia wraz kryteriami weryfikacji realizowane w ramach przedmiotów oraz kodami (ek, ew, ep.)	
	Przedmioty zawodowe teoretyczne	Zajęcia realizowane w formie zajęć praktycznych		
			Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
			SPO.01.3.15) prowadzi dokumentację pracy z osobą niepełnosprawną (ek)	<ul style="list-style-type: none"> wypełnia dokumentację pracy z osobą niepełnosprawną uzyskuje niezbędne informacje dotyczące stanu biopsychospołecznego osoby niepełnosprawnej w zakresie wykonywanych zadań zawodowych przetwarza dane zawarte w dokumentacji osoby niepełnosprawnej zgodnie z przepisami prawa
			SPO.01.3.16) stosuje alternatywne i wspomagające metody komunikacji z osobą niepełnosprawną (ew)	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela systemy znaków manualnych, w tym język migowy, fonogesty, język Makaton, Coghama rozdziela systemy znaków graficznych, w tym system Bliss, piktogramy PIC (Pictogram Ideogram Communication), PCS (Picture Communication Symbols), Rebus (Rebus system), programy komputerowe stosowane w komunikacji z osobą niepełnosprawną sensorycznie rozdziela systemy znaków przestrzennodotykowych, w tym klocki słowne Premacka, alfabet Lorma stosowane w komunikacji z osobą niepełnosprawną intelektualnie i sensorycznie